

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sabbato post p[ri]ma[m] d[omi]nica[m] aduentus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

in hunc die presentie. Dic ex opposito etc.

Secundum ut magister et doctor corrigens errorum. et hinc in interna illuminatione. Pone ex parte plura de magistro scholarium: cum prius et eos corrigat et icat etc. Ex opposito fit quod habet sensus etc. Unus dominus cum presentis est arguit in istis quibus defectus etc. quod dicitur illud Prover. xj. Fili mi ne obliviscaris leges mee et precepta mea cor tuum custodiat. Bern. Ipe illuminat intellectum: accendit et affectum: docet effectum. **T**ertio ut sponsus etc. Et hoc in sincera dilectione. Sponsus inquam zelator. Exo. xx. Ego dominus zelotes. Ideo spiritus gestus et conditiones anime considerat ad modum viri zelatoris etc. Dic vltimo ut videbis. De hoc sponso dicitur Mat. xxv. Ecce sponsus venit exite obviam ei. Dicitur: ecce. q. d. Dilectabile est hinc. Quid enim mirabile quod deo amens anime paupercule desponsari velit et amore coniungi. Reuera magnus est quod creator ita suaviter coniungi velit sue creature. Bern. Qui gustat quod suavis est dominus: tunc anima non desiderat quicquam alia bona: sed languente desiderio affectat solus. Nescio enim quid delicatius habet in se deo quam anime dei sponsus. Narrat Jacobus de vitriaco se vidisse aliquas devotas mulieres que sic extra se rapiebantur quod per totam diem non erat eis vox neque sensus ad aliquid exteriorum: nec ad vultum clamorem poterat excitari: nulla lesione etiam vehementer pligerent sentientes. Redentes autem ad se: plausu etiam corporali gaudium ostendebant. Nec mirum si gaudium sentiebant cum se sic dulciter amari a sponso christo percipiebant. Bern. Quis digne pensare poterit quanto nos affectu diligat qui animam sponsam dicit et vocat. Cave gaia ne adulteretur cum diabolo.

Pro tertio. Audistis etc. Cave potius ne diaboli quam christi societate gras. Se ipsum quod tibi offert christus qui pro te offerri voluit. Sed audi quod lex dicit. Beneficium non conferri in iuramentum. ff. de re. iur. l. In iuramento. Cui etiam concordat quod habet. xxij. q. vj. Videtur. In iuramentis nemo bonus esse potest. Attende si tu perfectus vis per viam periculosam sapienter ductor: respice eliges potius et inimicum perditorem: nonne iuste ab eo relinquitur? Aut si iuvencula requirit a nobilitate: dulci et benigno ut sit eius sponsa: ipsa magis adheret misero cuida egenti et infami: nonne iuste contemnit a nobilitate? Expone et applica etc. ij. Paralipo.

xvj. Si dereliqueritis eum et ipse derelinquet vos.

Sabbatum post primam dominicam aduentus.

Quia est iam

Hora induimini dominum iesum christum. Rom. xij. Hora est etc. ut induamini etc. i. forma et conversatione domini iesu christi. Sic indutus erat Paulus qui dicebat Gal. ij. Vivo ego iam non ego: vivit pro in me christus. Nota autem in verbis predictis tres conditiones desiderabiles propter quas tota mente desiderare debemus sic indui. **P**rima est conditione venerande sublimitatis: dominum. **S**ecunda est conditione venerande utilitatis: iesum. i. salvatorem. **T**ertia est observande necessitatis: christum. i. vinctum plenitudine gratie que a quocumque alia gratia derivatur. Et sic gratiam hanc non possumus nisi ipsum induamur. De primo Apoc. xix. Dominus dominantium. id est ipse induimus subiectionis reverentiam. De secundo Mat. j. Vocabis nomen eius iesu. Ipe enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Ido ipsum induimus per affectionis benivolentiam. De tertio Jo. j. De plenitudine eius omnes accepimus. id est ipsum induimus per formatiois efficaciam. quod christiani dicimur a christo. hoc itaque est induimus mentum dignissimum: utilissimum: et maxime necessarium. **S**alutatio. Hora etc. Tres articuli.

Pro primo articulo. Super quatuor est etc. **N**ic quis An diabolus possit malas affectus impingere que sunt spirituali somni inducitur. De hoc sic Osee. vij. Oes adulterantes sicut clibanus succensus a coquina. Et glo. exponit quod clibanus est fornicator: et coquina est diabolus. **C**ontra. Non potest intellectui cogitationes immittere. sed multo minus affectiones. nec edere. Item si licet. sed possit nos continue peccare facere. **R**idetur Bona in. ij. di. vij. Incendere est actus translatio a corporalibus ad spiritualia. In corporalibus autem incedere est non ignem generare: sed potius ignis pabulum nutrire vel applicando ignem combustibili vel contra. Sic et in spiritualibus. Ignis autem iste est concupiscentia siue libido perversa. pabulum huiusmodi ignis sunt cogitationes et affectiones terrene et carnales: et etiam delectationes seculi. Et ita incedere in spiritualibus non tamen agit respectu affectionum: imo etiam et

Gabbato post. I. dnicam

coGITat' snū: z respectu v'rarūq; nō dicit
accum sicut pncipaliter agētis: sed soluz
sicut excitans z subministrans. qm sgit oia
solus pōt nos ad malas cogitationes et
affectiones excitare. lz nō possit eas i no/
bis sua potestate efficere. ideo recte p'prie
z sancte a doctorib; sacre scripture incen/
sor dicit: nō immissor. **De Honauen.**

Pro fundamēto radic' malitiē est p'pria
volūtas. Juuenalis. **De viciis causa male**
est z origo penes te. Et **Aristo. ij. Eth.**
Volens malus qūq; malus est. Eū ergo
querit An diabol' zc. dic rñ. zc. Et q' cō/
clude q' nulla penit' erit maloz excusatio
si vincant a diabolo. qm vt d' **Breg. De**
bilis est hostis ē nō vincit nisi volentem.
Nā z ipse diabolus cui se volūtate subij
citur accusabit eum. Sic potes facere inue
ctiuas. In Apoca. xij. d' accusator frat' z
Sicut g' d' Jaco. iij. Resistite diabolo z
fugiet a vob; qd' v'z est si p'seuerāter resi
stitis: als nō. imo a pncipio cum videt ali
quē sibi resistentē/ forit' impugnat: vt in
peccenti sermone dicitū est. Si aut' q's ob
dormiat nō se custodiēs: tūc a diabolo i
uadit. Figura. ij. Reg. iij. His boseth q'
in ianua palatii p' custo. Lia mulierē posue
rat: ipsa dormiēte: et ipō his boseth q'escen
te: duo pncipes latronū Rechab et Ba
naa occulte intrauerūt in domū z p'cuise
runt in iquine. Spūaliter palatiū illud est
cor nostrū qd' custodire non debet: mulier
mollis: sed forit' custodia rōnis. q' si dor
miter: demones p' vicia carnalia aut spūa
lia latenter intrant z occidūt animā pua
tam gratia: z auferūt spicas oim' p'futurū.
Sicut g' d' Prouerb. iij. Omnia custodia
serua cor tuū: qm ex ipso vita pcedit zc.

Pro scōdo articulo. In pcedenti fmo
ne dictum est q' chris aiām visitat vt
ipōsus. Hūc dicitur sum' q' reqrit spōsus
in sponsa Que sūt septem. Reqrit em
Pulcritudinis venustate
Discipline moralitatē
Diuitiaz vbertatem.
Corpis sanitatē z agilitatem.
Cordis fidelitatem.
Obedientie humilitatem
Affectionis charitatem.

Primo igit' reqrit pulcritudinis venusta/
te. i. p'cie puritatē. Aug'. de p'ginitib;. Rō

qrit deus pulcrā carnē: sed pulcras mentē.
Sicut ergo sponsa carnalis aliqñ faciē la/
uat ne sponsō displiceat: sic tu p'sciētā zc.
Etia. j. Vanam: mundi estote. Secun
to reqrit discipline moralitatē: in v'bis scz
z opib; j. Timo. iij. Exēplū fidelitū esto i
verbo z ueritatē. Tertio diuitiarum
vbertatē. i. virtutū. Greg. Vere diuitie nō
sunt opes sed p'tutes. Richar. Ania p'prie
rib; plena est Dei spōsa: trinitat' cathedra.
Quarto corpis sanitatē z agilitatē scz
vt ania sit agilis ad bona opa. Eccl. xxxj.
In oib; opib; tuis esto velox. Quinto
fidelitatē. et hec ē ad deū hūda fidelit
tas vt nulli desideret placere nisi sibi z ei
sp' gl'iam q'rat. j. Cor. x. Via in gl'iam dei
facite. Bern. In oī ope intrēde ad deū: et
p'pter deū. Sexto obedientie humilitatem
Dat. xvj. Qui vult venire post me abne
get semetipm. Ideo Deut. vij. Peribit
si iobediētes fuerit. Septio affectio
nis charitatē. Col. ij. Sup oia charitates
habere: qd' est vinculū p'fectionis. Aug'.
Charitas est q' valet ad oia: sine q' nil va
lent oia. Idē. Magna res est amor. Nam
p' se fiducialr inheret deo: p'contat que dei
sūt. De dulcedine aut' amoris diuini Ho
ta exemplū quod narrat Viridari' Erat
virgo nobilis annoz. xij. Marie p'gini
valde deuota: quā q'ridie rogabat vt sibi
dignaret' oñdere filiū suū: que cū in die na
tiuitat' dñi q'sola introisset capellā causa
ozōnis: apparuit pulcerrima virgo tenēs
filiū pulciorē: que dicit ei. Accipe filius et
lude cū eo. Quod cū fecisset gaudens cum
reuerētia z deuotōe: dicit ei puer. Dilig
ne me: Et illa: diligo. Dicit puer: qntum:
Et illa: plus q' cor meū. Et ille Quō me
plus diligit corde tuo: Rescō dicere: sed
ipm cor loquat: dicit illa. Quo dicto: mox
cor virginis scindit p' nimio amore. et p'prie
er accepta ania: cū p'ceru angelozū pdu
xit eam in celum. Ad cantū p' angelozū
familia p'currit ad capellā: z mortuā virg
g'ndē inueniētes: iodoro mirabil' oēs reple
ti sunt. Et qui tūc aderant cor ei' scissum
inuenērūt: et in eo scriptuz aureis litteris
Diligo te pl' q' me: q' tu creasti me z vol
casti me. Hec viridari'. O aia exēplo illi
us dilige spōsum tuū. Chritane dicas cū
Bern. O aia mea yñ bec tibi gl'ia vt dñ

caris dei sponsa, utiq; nō ex meis meritis sed ex fragrantia sue charitatis.

Pro tertio articulo. Audistis q̄. **N**otate qm̄ vera obedientia oēs alias cōditiones continet. **Uñ**, viij. q. j. Sciendū. in fine. Obedientia sola fidei meritū possidet sine q̄ infidelis aliq̄s iudicat hoc ē qd̄ dño pm̄issis in b. **Uñ** qm̄ anias v̄as desponsauit. Attendite q̄ qd̄ lex dicit. **B**ona fides in contractib; seruanda. **L.** d. acti onib; et obligationib;. **l.** Bonam fi. **Et. ff.** eodē titulo. **l.** Bona fides. **P**one casum d̄ puella paupere filio regis desponsata q̄ mul- tū tenet sibi fidelis esse. **E**xpone notando tandem illud **E**ccl̄iastes. v. **D**isplicet isti delis et stulta pm̄issio.

Dñica. ij. aduent. **H**anc. Sermo.

Hora est iam

Hora est iam. **U**nequę scripta sūt ad no- strā doctrina scripta sunt. **R**o. **ix.** **S**urgam; q̄ a somno vt considerem; q̄ scripta sunt. **O**stendunt q̄ppe ea q̄ scripta sunt tria ad n̄ram doctrinā. v̄ic; qd̄ credē dum ē quid fugiendū et qd̄ agendū. **D**e primo **H**eb. xj. **E**credere oportet acceden- tem ad deū qz est qz inq̄rentib; remune- rator sit. **D**e sc̄do et tertio **P**s. **D**eclina a malo et fac bo. **U**el de sc̄do **I**ac. iij. **R**esistite diabolo et fugiet a vobis. **D**e tertio **P**s. **Q**uerite dominū et cōfirmamini. **U**el **S**alutatio.

Pro p̄mo arti. **A**n possit hō per libez arbitriū diabolu vicere fugiēdo sōnū pcti/vel ab eo surgendo. **Q**, sic. **G**en. iij. dixit dñs ad cain. **S**ubter te erit appetit tuus et tu dñaberis illi. **S**z constat q̄ h̄m erat in pctō mortali. **I**te **B**ernar. lib. de libero ar. **L**ibez arbitriū est potentissimū sub deo. **C**ontra. **j.** **C**or. xv. **D**eo gr̄as q̄ dedit nobis victoriā p̄ iesum ch̄m. **C**rit̄ det **B**onauē. in. ij. dis. xxvij. **D**iffert dice revincere aduersariū et resistere aduersario. **P**lus em̄ importat victoriā q̄ resistentiā. **N**ā resistentiā in hoc consistit q̄ q̄s non cō sentiat suggestiōni diabolice. **S**ed victo- riā est in ass̄quendo oppositū ei; qd̄ dia- bolus intendebat. **I**ntendebat aut̄ diabo- lus reddere hom̄ in inimicū deo et facere

dignū eterno supplicio. **T**unc q̄ homo vin- cit aduersariū qm̄ sic resistit q̄ efficit ma- ior dei amicus et meret regnū eternū quod absq; gr̄a gratūfaciente eē nō pōt. **C**ū aut̄ dicit **B**ern. libez arbitriū eē potētissimū: hoc v̄ez est p̄ puationem coactionis / nō p̄ potentia seruāde rectitudinis. **H**oc **B**onauen. **P**ro fundamento. **I**n p̄tate libe- ri arbitriū est non opari malū. **Uñ** **A**risto. ij. **E**th. **N**on opari maluz in nobis ē. **E**t q̄diu a malo cessam;: diabolo resistim; sed non plene vincit nisi cū sic ex n̄ra resi- stentia p̄fundit cū iam ampli; sentire non audet. **Q**uid; in tristib;. **P**ugna suū fra- trem cū iā iacet hostis habet. **C**ū q̄ querit **A**n possit rē. **D**ic rñ. rē. **E**x qua satis ap- paret q̄ iuxta nostrā possibilitatē resisten- dū sit sperando cū dño et suo auxilio diuino victoriā que multū ē nobis necessaria. **N**e tandē in diuino iudicio si victi fuerimus a diabolo audiamus terribilem illā iniam. **I**te maledicti in ignē eternū q̄p. est dia. et an. ei;. **Q** q̄formidāda est illa maledictio **A**ttendite o pctōres lubrici/supbi/ auari/ sacrilegi rē. **E**xpellite q̄ diligenter diabo- lū ne v̄ic anie ciuitati dñef et cū eo tandez pereatis. **L**auete solite ab ei; astutia ne vos impediāt ab agenda p̄nia **A**ttendite. **T**yrannus vi obrinēs ciuitatē conat oēs p̄tates extinguere. vt liberius dñef. **S**ic diabolus dū preualet in ania conat. maxie oēs virtutes extinguere quib; posset ania de manib; ei; effugere cuiusmodi sūt acc; p̄ie. **F**igura. iij. **R**eg. xxv. **E**t **H**iere. xxxix. **H**abuchodonosor capta hierlm̄ et successa et capto sedechia regē fecit interfici p̄ncipes iudar filios regis ante oculos pa- tris: oculosq; regis erui: vinctūq; dñi in babilonē et positus est in carcerē vsq; in di- em mortis sue. **D**ozaliter p̄ nabuchodo- nosor diaboluz intellige per sedechiā qui iustus dñi interpretat quēlib; iustū quem diabolus p̄ pctm̄ decipit et oēs fruct; anie et opera bona extinguit et eā excecāt et sic in babilonē ducit ligatā catenis rē. **A**ug. li. confes. **S**uspirabā ligatus nō alieno fer- ro sed mea ferrea voluntate. **G**llo meū te- nebat inimicus et de illo mihi catenam fe- cerat et constrinxerat me. **E**x voluntate q̄ dem mea facta ē libido: et ex libidine facta est p̄suetudo: et ex p̄suetudine facta est ne;